

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága részére!

1015.Budapest, Donáti utca 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Angyal József regisztrált okleveles adószakértő (1158. Budapest, Pörge utca 82.) *indítványozó* az alkotmánybíróságról szóló 1989.évi XXXII. törvény 1.§ b) pontja alapján

U t ó l a g o s n o r m a k o n t r o l l

iránti kérelmet terjesztek elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy „*A közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról*” szóló (2009. július 8-án kihirdetett), 2009. évi LXXVII. törvény (1995. évi CXVII. (Szja tv.) törvényt módosító)

2.§ (4) bekezdés 86.pont: „A tevékenységre jellemző kereset: a magánszemély főtevékenységére jellemző, a piaci viszonyoknak megfelelő díjazás”

tényállás meghatározásra épülő

7.§ (kivét-kiegészítés), 8.§ (személyes közreműködői díj-kiegészítés) rendelkező részeit, továbbá a

(1997. évi LXXX. (Tbj.) törvényt módosító)

111.§ (3) bekezdés: „A tevékenység piaci értéke: a természetes személy főtevékenységére jellemző, a piaci viszonyoknak megfelelő díjazás”

tényállásra épülő minimum járulék alapot meghatározó

117.§, (1)-(2) bekezdés 118.§, (1)-(2) bekezdés, 119.§, (1) bekezdés 122.§, (1)-(2) bekezdés, 177.§ h) pont rendelkező részeit,

alkotmányellenességre tekintettel megsemmisíteni szíveskedjen.

A megsemmisíteni kért jogszabályhelyek megítélésem szerint ellentétesek az **Alkotmány 2.§ (1) bekezdésében** megfogalmazott jogbiztonság elvével illetve a 70/I.§ -ában megfogalmazott közteherviselési elvekkkel (törvényes vélelem). A kihirdetett jogszabály értelmezhetetlen fogalmat határoz meg, amely önkényes jogértelmezést tesz lehetővé.

Indoklás:

A 2009. évi LXXVII. törvény 2.§ (4) bekezdés 86.pontja és a 111.§ (3) bekezdés új fogalmakat vezet be kétféle elnevezéssel, de azonos tartalommal:

„A tevékenységre jellemző kereset” illetve **„A tevékenység piaci értéke”**

Mindkét fogalom tartalma **„a magánszemély (természetes személy) főtevékenységére jellemző, a piaci viszonyoknak megfelelő díjazás”**

A törvény semmilyen kitévelt nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mit kell érteni magánszemélyhez kötődő, piaci viszonyoknak megfelelő díjazáson.

A T/9817 számon beterjesztett és módosító indítványokkal együtt megszavazott törvényjavaslat még tartalmazott egy kiegészítő törvényi vélelmet a piaci díjazásra: „...*de legalább az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által az adóévre közzétett, az egyes FEOR számok szerint meghatározott kereset éves összege,*...”

A jogalkotó még a zárószavazás előtt észlelte, hogy az ÁFSZ által az adóévre közzétett adatok **országos statisztikai átlagértékek**, ezért nem tekinthetők piaci díjazásnak. Ennek megfelelően a kormány (pénzügyminiszter) előterjesztésére, *„A tevékenységre jellemző kereset fogalmának pontosítása”* indoklással, a törvény szövegéből törlésre került az ÁFSZ statisztikai adataira való hivatkozás.

A fogalom így már nem tartalmazott ellentmondást (*piaci díjazás – statisztikai átlag*), de a törvény által meghatározott fogalommal kapcsolatosan még törvényi vélelem sem lett felállítva. A jogalkalmazó számára semmilyen törvényi támpont nincs, hogy miképpen kell meghatározni a piaci viszonyoknak megfelelő díjazást. Az 1995. évi CXVII. (Szja tv.) törvény piaci érték meghatározása:

3.§ 9. pont: **„Szokásos piaci érték: az az ellenérték (...) amelyet független felek összehasonlítható körülmények esetén egymás között érvényesítenek...”**

a) pont **„összehasonlítható árak módszere, amelynek során a szokásos piaci érték az az ellenérték (ár), amelyet független felek alkalmaznak az összehasonlítható termék vagy szolgáltatás értékesítésekor a gazdaságilag összehasonlítható piacon;”**

A piaci ár fogalma csak termékre vagy szolgáltatásra alkalmazható. Abban a pillanatban, amikor a tevékenység piaci értéke konkrét magánszemélyhez kötődik, már nem beszélhetünk *„összehasonlítható körülményekről”*. Értéke függ többek között a magánszemély kvalitásaitól, szakmai gyakorlatától, nyelvtudásától. Maga a tevékenység is függ a területi elhelyezkedéstől, így lesz *„gazdaságilag összehasonlítható piac”*. Ezért megítélésem szerint magánszemély tevékenységének piaci értéke a főtevékenysége (FEOR szám) alapján meghatározhatatlan. Mivel a jogi norma tényállásrészé egy fogalmilag új, tartalmilag meghatározatlan, számszerűsíthetetlen értékre épül, ezért lehetőséget ad az önkényes jogértelmezésre.

Mindaz az ár, amely érvényesül a piacon fogalmilag piaci árnak minősül. Az egyéni vállalkozó illetve a társas vállalkozó személyes közreműködői díja az az összeg, amit munkavégzésének ellenértékeként felvesz. A törvény egy ettől eltérő fogalmat akar bevezetni, de ennek értékére még törvényi vélelmet sem állít fel. Az

Alkotmánybíróság már több ízben kifejtette, hogy a törvényi vélelem egy kivételesen alkalmazható eszköz. A jogalkotó túlzottan tágan határozta meg a tevékenység piaci díjazása fogalmát. Erre épülve kellene meghatározni a jogalkalmazónak a „személyes közreműködői díj-kiegészítés” illetve „kivét-kiegészítés” összegét. Ez tulajdonképpen a vállalkozás nyereségéből jövedelembe illetve járulékba való átcsoportosítást ír elő törvényileg. Megítélésem szerint az is sérti a jogbiztonságot, ha a jogalkalmazó szinte teljes egészében saját belátása szerint hozhat döntést, de döntése következményét (szankciót) nem tudja kiszámítani.

Adójogviszonyokban fontos garanciális elem a tényálláshoz kötöttség. Jobbizonytalanságot eredményez, ha a jogalkalmazó a törvényi meghatározás alapján már a tényállást sem tudja egyértelműen meghatározni, ennek következtében nem tud eleget tenni a törvény rendelkező részében foglaltaknak.

A vállalkozás célja fogyasztói igények kielégítése nyereség elérése mellett. A nyereség „személyes közreműködői díj-kiegészítés” -sel illetve „kivét-kiegészítés” -sel való törvényi csökkentése a vállalkozások általános céljával és a piacgazdaság elveivel ellentétesek.

A személyes közreműködés a társaság javára végzett hasznos munka, de általában a főtevékenység körében nem teljes értékű. Itt nem beszélhetünk többek között teljes vagy részmunkaidős foglalkoztatásról. Ezért a tevékenység piaci értéke arányosan nem meghatározható. A törvény vélelmezett teljes értékű jövedelem felvételre kötelezi a vállalkozót akkor is, ha nem végez az előírt jövedelmének megfelelő munkát.

A törvény még vélelmet sem állít fel a „*piaci viszonyoknak megfelelő díjazásra*”. A Pénzügyminiszter a nyilvánosság előtt felvetett, fogalom meghatározatlanságára utaló véleményekre úgy reagált, hogy rövidesen az APEH meghatározza ezen fogalmak vélelmezett tartalmát. **A törvény kihirdetése után már nincs helye törvényi vélelem adóhatóság általi felállításának**, mivel erre a törvény nem ad felhatalmazást. A Pénzügyminiszter szóbeli „ígérete” nem tekinthető törvényi felhatalmazásnak.

Az Alkotmánybíróság már számtalanszor kifejtette véleményét az ilyen - kihirdetett törvényhez kapcsolódó – PM-APEH állásfoglalásokról. [Például 23/2007. (IV. 19.) AB. határozat].

A törvényi vélelemmel szemben az adózónak meg kell adni a lehetőséget az ellenbizonyításra. Ez a TB törvélynél a „minimum járulék alap” új fogalmánál is adott, de az szja törvélynél most bevezetésre kerülő „kivét-kiegészítés” illetve „személyes közreműködői díj-kiegészítés” összegével szemben nem.

Összefoglalva: A 2009. évi LXXVII. törvény úgy vezet be új fogalmakat, hogy a tartalmára még csak törvényi vélelmet sem állít fel, így a fogalmak a törvény alapján mind jogalkalmazó mind a jogalkotó számára értelmezhetetlenek. A jogalkotói bizonytalanságot jelzi a zárószavazás előtti fogalomponosítás is. A képlékeny szabályozás jogbizonytalanságot eredményez. Utólag az adóhatóság már nem állíthat fel törvényi vélelmet, így jelen állapotában a törvény jogbizonytalanságot eredményez, a jogalkalmazó számára nem teszi lehetővé a jogkövető magatartást.

Beadványomnál iránymutató Alkotmánybírósági indoklásként kezeltem az 53/2009. (V. 6.) (Távolságtartásról) AB határozat indoklásában szereplő részt:

„Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az értelmezhetetlen illetve az önkényes jogértelmezést lehetővé tevő norma sérti az Alkotmány 2.§ (1) bekezdésből eredő jogbiztonságot [26/1992.(IV.30.)AB határozat ABH 1992, 135, 142.]. A 42/1997. (VII.1.) AB határozat szerint Alkotmányellenessé nyilvánítható az a szabály, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható.” (ABH 1997, 299, 301.) A 10/2003.(IV.3.)AB határozat összefoglalva az Alkotmánybíróság gyakorlatát megállapította, hogy a jogbiztonságnak része a világos, felismerhetően értelmezhető és egyértelmű normatartalom. A normaszöveg értelmezhetetlensége kiszámíthatatlan helyzetet teremt a norma címzettjei számára, lehetőséget ad az önkényes jogalkalmazásra (ABH 2003, 130,135.).”

155/2008. (XII.17.) (Luxusadó) AB határozat indoklásában szereplő részt:

„2.1. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 2.§ (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság és az abból fakadó jogbiztonság tartalmát már számos határozatában értelmezte. A 109/2008.(IX. 26.)AB határozatban ezeket megerősítve megállapította: „Az Alkotmánybíróság megítélése szerint nemcsak a túlzottan általánosan (elvontan) megfogalmazott szabályok sértik a jogbiztonság elvét, de az is, ha a jogalkalmazói döntés jogszabályi kereteit a jogalkotó egyáltalán nem, vagy olyan túlzottan tágan határozza meg, hogy a jogalkalmazó szinte teljes egészében saját belátása szerint hozhat döntést. Ez ugyanúgy megnyitja az utat a szubjektív, önkényes jogalkalmazás előtt, mint mikor a jogalkotó a normavilágosságot sértő módon alkotja meg az alkalmazandó norma szövegét.” (ABK 2008.szeptember, 1179, 1192.)”

„A törvényes vélelem ugyanis csupán a jogszabályszerkesztés és a jogalkalmazás egyszerűsítésének kivételes eszköze. A vélelem kivételessége abban is áll, hogy az állam az őt általában terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítése nélkül jövedelemszerzést feltételez, amely után adót szed be. A bizonyítási kötelezettség tehát megfordul, azonban a törvényes vélelem megdöntésére irányuló bizonyítás lehetőségét az Alkotmány 70/I. §-ára figyelemmel kizárni nem lehet. Tehát alkotmányos követelmény, mint arra az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a tényleges helyzet bizonyításának feltételeit az adó megfizetésére kötelezett részére biztosítani kell. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát csak kivételként és többletgaranciák mellett kerülhet sor az adóeljárásban a vélelem alkalmazására, és nem lehet eszköze nem valós jövedelem adóztatásának.”

Budapest, 2009. augusztus 24.

Tisztelettel:

Angyal József okleveles adószakértő
PM nyilvántartási szám: OASZ 4108098